

BASIN DUYURUSU

Kampüse ulaşım sorunu çözüm bekliyor

Cumhuriyet Üniversitesi Psikoloji Bölümü öğrencilerinin yaptığı araştırmada, kent merkezi ile üniversite arasında ulaşım sağlayan araçlarda yaşanan sorunlar ortaya konuldu.

Cumhuriyet Üniversitesi Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Serdar M. Değirmencioglu ve öğrencileri **Araştırma Yöntemleri** dersi bünyesinde gerçekleştirdikleri bir araştırmada kent merkezi ile üniversite arasında ulaşım sağlayan araçlarda yaşanan sorunları belgeledi.

Araştırmada bir hafta boyunca, Sivas kent merkezi ile üniversite arasında toplu ulaşım için kullanılan midibüslere (**Özel Halk Otobüsü**) ilişkin gözlemler yapılmıştır. Bu gözlemler, araçların içinde ve dışında gerçekleştirilmiş; gözlemlerin bir bölümü fotoğraflanmıştır.

Araştırmada mercek altına alınan araçlar, “**Özel Halk Otobüsü**” olarak adlandırılan, farklı marka ve modellerdeki midibüslerdir. Bu araçlar Sivas Belediyesi’ne bağlı olarak çalışmaktadır.

Bu araçlarda yaşanan zorluklar ve sorunlar üçe ayrılarak incelenmiştir: Araçlarla ilgili sorunlar, sürücü davranışlarına ilişkin sorunlar ve yerel yönetim ile ilişkili sorunlar.

Gözlemlenen zorluklar ve sorunlar

Üniversiteye ulaşımı sağlayan midibüslerde yaşanan ve kolaylıkla gözlemlenen sorunlar, üçe ayrılabilir:

Araçlara ilişkin sorunlar

1. Araçlara aşırı yolcu alınması:

(...) öncelikle yolcu kapasitesinin üstünde yolcu alındığını, ayakta 29 kişi ile merdivenlere kadar dolu olduğunu görerek durumu saptamak için bir fotoğraf ile daha somut hâle getirdim.

(...) benim en muzdarip olduğum konu haddinden fazla yolcu alınması. Her birey bundan rahatsız oluyor. Midibüslerin arkası yere çökerek insanlara korku salıyor (...)

2. Araçların aşırı kalabalık olması:

Bu otobüslerin çoğu normal kapasitesi 24 kişi koltuklarda, 20 kişi ayakta olacak şekilde düzenlenmiştir; ancak bu kapasite ile binilmesi bile aşırı bir kalabalığa neden olmakta. Bu durum kapının eşiğinde bile yolculuk etmek anlamına geliyor.

3. Araçların havasız olması:

Örneğın bazı otobüslerin camları vidalı ya da cam açma imkanı hiç yok, bu da otobüsteki havasız ortamı düşününce önemli bir sorundur.

(...) sıcak günlerde pencereleri açmaya çalışan öğrencilere karşı pencereleri vidalamaları [çok garip.]

4. Araçların ara duraklara dolu gelmesi: Sabah ve akşam saatlerinde araçlara daha çok yolcu binmektedir. Araçlar bu saatlerde ara duraklara tıklım tıklım dolu gelmekte ve kimi zaman araca binebilmek için 30-45 dk. beklemek gerekmektedir.

Ders çıkışı saat 17:00'de Edebiyat Fakültesi'nin karşısındaki durakta otobüs beklerken yaklaşık 5 dakika içinde 3 otobüs geçti ve hepsinin içi tıklım tıklımdı. Durakta bekleyen 15 kişi arasından kimse otobüse binemedi. Bekleyen 15 kişi arasından 5 kişi ana durağaya yürümeye karar verdi ve gitti. Biz beklemeye devam ettik ve o süre içerisinde öğrenciler gelmeye devam etti. Yaklaşık bir 5 dakika daha bekledik ve o ara 2 otobüsten bir tanesi durdu ve 20 kişiden sadece 3 kişi bindi. Diğerleri beklemeye devam etti. O süre içinde başka öğrenciler de durağaya gelmeye devam etti. Bir sonraki otobüste bu 20 kişi arasından sadece 4 kişiyi aldı.

Okuldan sonra merkeze gitmek için Diş Hekimliğı Fakültesi'nin orada bulunan ana duraklara kadar yürüyoruz. Çünkü otobüsler diğeri duraklara dolu geliyor. Ana durakların orada da kuyrukta beklemek durumunda kalıyoruz. Dün okul çıkışı ana durağaya gittik ve uzun bir kuyrukla karşılaştık. 17:28'de kuyruğaya dahil olduk, 17:56'da otobüse ancak binebildik. Ulaşım sorunu özellikle sınav dönemlerinde daha büyük bir sorun haline geliyor. Araçlar daha kalabalık oluyor. Normal zamanlarda da olması gerekenden daha fazla sayıda yolcu alınıyor.

5. Araçlara ilk duraklar dışında sıra oluşturulmadan binilmesi: Bu sorun özellikle kent merkezindeki kalabalık duraklarda gözlemlenmiştir.

6. Trafiğeye çıkamayacak durumdaki araçların kullanılması: Araştırmada arka camı tümüyle kırılmış bir aracın, arka camının yerine sunta konularak trafiğeye çıkarıldığı bile gözlemlenmiştir.

7. Havalı korna kullanılması: Araçların bir bölümünde kent içinde veya üniversitede kesinlikle kullanılmaması gereken havalı korna bulunmakta ve kullanılmaktadır.

Sürücü davranışları ile ilgili sorunlar

1. Araçlarda radyo, müzik veya ilahiler çalınması:

Yaşanılan oksijen yetersizliğı, sözlü, fiziksel tacizler, anlayışsız otobüs sürücülere ve o muhteşem (!) müzikleri de o kalabalığaya eşlik ederse tam bir işkenceye dönüşüyor yolculuk.

2. Araç hareket etmekteyken cep telefonu kullanılması: Sürücünün otogar kavşağından Spor Salonu yakınındaki durağaya dek cep telefonu kullandığı bile gözlemlenmiştir.

3. **Araçlarda sigara içilmesi:** Bu sorun özellikle akşamları, midibüslerin görece boş olduğu saatlerde gözlemlenmiştir. Sürücülerin park etmiş durumdaki araç içerisinde sigara içtiği ve aracı havalandırmadan yolcu aldığı de görülmüştür. Park etmiş durumdaki araç içerisinde birden fazla kişinin sohbet ettiği ve sigara içtiği de gözlemlenmiştir.

4. **Rahatsız edici tutum ve davranışlar:**

Okuma yazma bilmeyen yaşlıların, "Bu otobüs řu adresten geçiyor mu?","Beni şurada indirir misiniz?" gibi sorularına karşılık olarak şoförlerin kabaca azarlamalarına, kendini bilmez sözlerine ve saygısızlıklarına bizzat şahit oldum.

(...) Pazartesi, Saat 9:30. Olduğca kalabalık bir otobüse bindim. şoför üniversiteye giden aracı Gültepe Mahallesi'ne giden otobüs zannedip durduran bir yolcuya okuma yazma bilip bilmediği konusunda sert bir dille karşılık verdi. Saat 17:35. Yine fazlasıyla dolu bir otobüsün şoförünün, ön tarafta bulunan erkek yolcuya kullandığı dil aynen řu şekilde oldu: "Kardeşim yönünü camdan tarafa çevirsene. Görmüyor musun, önünde bayan var."

5. **Araçların tehlikeli veya trafik kurallarına aykırı şekilde kullanılması:** Sürücülerin trafik kurallarına aykırı veya tehlikeli araç kullandığı durumlar çok sık olmasa da, araçların trafik polisi tarafından hiç durdurulmadığı görülmektedir.

Yerel yönetim ile ilişkili olan sorunlar: Yerel yönetim ile ilişkili olan bu sorunların çözülmesi, Sivas'ta toplu ulaşımın kolaylaşmasını ve bir kent kültürü oluşması yolunda önemli adımlar atılmasını sağlayacaktır.

1. Araçların yolcular tarafından nasıl kullanılması gerektiğine ilişkin bilgi bulunmaması: Araçların nasıl kullanılacağına ilişkin bilgiler araç içerisinde, duraklarda veya KentKart dolun noktalarında bulunmamaktadır.
2. Araçların sürücüler tarafından nasıl kullanılması gerektiğine ilişkin bilgi bulunmaması: Araçların sürücüler tarafından nasıl kullanılacağına ilişkin kimi bilgilerin araç içerisinde, yolcuların görebileceği bir yerde bulunması gerekir. Araca kaç yolcu binebileceğine ilişkin bilgi araçta bulunmasına rağmen, sürücülerin yapmaması gereken davranışlara ilişkin bilgiler araçlarda bulunmamaktadır.
3. Araçlarda yaşanabilecek sorunlara ilişkin bir bilgi/başvuru telefonunun bulunmaması: Üniversiteye ulaşım için kullanılan araçlardan en çok yararlanan kişiler, telefon ve internet gibi araçları çok sık kullanan üniversite öğrencileri olmasına karşın, araçlarda yaşanabilecek sorunlar konusunda üniversite öğrencileri bile nereye başvurmaları gerektiğini bilememektedir. Üniversite öğrencilerinin bir bölümü, bu araçlardan belediyenin sorumlu olduğunu bilmekle birlikte, çok sayıda öğrenci belediye dışındaki kurumlara (trafik polisi, üniversite yönetimi) veya araç sahiplerine ya da üye oldukları kuruluşa başvurulması gerektiğini düşünmektedir.

Yaşanılan oksijen yetersizliği, sözlü, fiziksel tacizler, anlayışsız otobüs sürücöleri ve o muhteşem(!) müzikleri de o kalabalığa eşlik ederse tam bir işkenceye dönüşüyor yolculuk. Üstelik bu duruma ses çıkaran öğrenciler bir sonuca ulaşamazken bir de tersleniyorlar. Yapılan eylemler, açıklamalar, yürüyüşler de hişbir sonuca ulaşmıyor. Ayrıca bu verilen tepkiler bir sonuca ulaşmadığı sürece bu durum da düzelecek gibi görünmüyor.

Sivas'ta özel halk otobüsü şoförlerini genellikle gergin oldukları bilinmektedir. Bu gerginlik, halk otobüsünü tercih edenlere de doğal olarak yansımaktadır. 180 halk otobüsünün bulunduğu Sivas'ta iki otobüsten birini ücretli şoförler kullanmaktadır. Bu şoförler eğer haftanın belirli günlerinde çalışırlarsa günlük ortalama 20 TL ücret almaktadırlar. Ama ay boyunca çalışanlara ise 400-450 TL arası ücret verilmektedir. Bu kadar ücretle evini geçindirmek isteyen şoförler de haliyle stresli ve gergin olabilmektedir. Tabi bu durumu sadece ekonomiye dayandırarak açıklamak pek doğru sayılmaz. Ama diğer olumsuz etkilerin de (aile içi geçimsizlik, sağlık sorunları vb.) temelinde ekonomik problemlerin bulunduğu tahmin edilmektedir.

4. Araçlarda yaşanan sorunlara ilişkin öğrencilerden görüş alınmamaktadır: Üniversiteye ulaşım için kullanılan araçlardan en çok yararlanan kişiler, üniversite öğrencileri olmasına karşın, araçlarda yaşanan veya yaşanabilecek sorunlar konusunda üniversite öğrencilerinin görüşleri alınmamaktadır. Yerel yönetimin araçlar ile ilişkili olan sorunların çözülmesinde öğrencilerin görüşlerinin alması çok yararlı olacaktır.

Bilgi ve sorular için:

Prof. Dr. Serdar M. Değirmencioğlu

Cumhuriyet Üniversitesi Psikoloji Bölümü

serdardegirmencioglu@gmail.com, Tel: 533 – 341 35 88

Fotoğraflardan seşmeler

Sabah ve akşam saatlerinde araçlar çok kalabalık oluyor.

Araçların çoğunda camlar açılmıyor ve araçta havalandırma bulunmuyor.

Birçok aracın camlarının açılmaması ve başka havalandırma seçeneğİ bulunmaması ciddi bir sorun. Özellikle sıcak havalarda camları açılmayan araçlarda ulaşım eziyete dönüşüyor.

Araçlardaki eksiklikler hemen göze çarpıyor.

Araçların düzenli bakımının yapılıp yapılmadığı bilinmiyor çünkü araçlarda bu konuda hibir bilgi bulunmuyor.